

מי שאינו לומד משגיאותיו נגזר עליו לחזור עליהן שוב ושוב

חבילת שני

צוות של האוניברסיטה "טכניק" אינו מה לעשות בקשר לקרחונים. זה כידי אלוהים. אז בואו ונדאג שהאזניה תהיה נקייה, ושלא יהיו בה עכברים.

תנועה גדולה לשינוי המחליטה שלא לשנות את דרכה של המדינה כלפי הנושא החשוב ביותר של קיומה, גיר זרת על עצמה איירלוונטיות. זהו בדיוק מה שקרה לתנועת "שינוי".

אחרי המחנה הגדול הזה, הראי שון והמכרע, בא המחנה השני. גם בענייניפנים התחמקו מייסדי התנועה מן ההתמודדות עם הכעי יות הגדולות, המכאיבות.

אילו הציעו דרך אמיתית להבראת התבי רה הישראלית, לסתימת הפער החברתי הרה-האסון, להבטחת צדק סוציאלי — כי אז היו חדלים מלהיות סופולריים. אין דרך קלה להבראה אמיתית. כל טיפול מכאיב, ומי שמציע דברים מכאיבים,

כיב להנהיג סדרוןשיטון תקי נים יותר. יש לשנות את החיים המופלגתיים. צריכים לטפל בחכי הרה הישראלית.

לדעה, זה היה מזור מאד. למעשה זה לא היה מזור כלל. הבחורים הטובים מצפון תרי אביב ומתריהכרמל הרגישו שדרוש שינוי — אך הם נרתעו מלהתי מורד עם הכעיות הקשות ביותר. כדי להביא לשינוי בענייניגורל של המדינה, יש להכריז תגר על השקרים הר מוסכמים המבוססים ביותר. יש להתגבר על דעות קדומות ואמונות מקודשות.

כלכלית. מבחינת המעמד החברתי והעסקים היומיים, הם היו מסודרים. המריצה אותם הדאגה לשלום הכלל. הם חרדו לגורל המדינה. יוסיכפורים שיכנע אותם שמהו אינו כשורה. היה איכפת להם. הם נחלצו למיבצע של תקון ושינוי. זה היה יפה. אזני יותר מדי יפה. זה היה כליכך יפה, עד שהתי נועה החדשה כאילו הכריזה: "אנחנו יפים! תראו כמה שאנחנו יפים!"

הטענה העיקרית של התנועה החדשה כבר נשאה בחובה את זרע פורי ענה. בדעבד, בפרספקטיבה של קרוב ל-

הדון יואן הקשיש חוזר אל המקומות שבהם חגג את הניצחונות הארוטיים הגדולים של נעוריו. הפושע חוזר אל מקום הפשע. המצביא הוקן שב ומבקר בשדות הקרב, שבהם רכש את תהילתו. אמנון רובינשטיין וחבריו הווי רים לימים היפים של תנועתשיני נוי, מדפני ארבע שנים. שנתיים וחצי כאילו נמחקו מן ההיסטוריה. הכל מתחיל מחדש, במקום שבו החל המסע הארוך אל תוך הלילה של ד"ש. כאילו לא קרתה אלא תקלה מצערת, שכאה עתה על תיקונה. היה פנצ'ר, הגלגל הוחלק, והנסיי עה נמשכת.

שוב נשמעות הסיסמות הישנות, מן הימים הראשונים. העקרונות הישנים, שהעלו חלודה וכוסו בקורי-עכביש, זוכים עתה בציהצוה. והנה הם נראים כמו חדשים. ד"ש מת. יהי שני!

ושני שאי-אפשר להחזיר את תנועתשינוי לתחייה בצורה כה פשוטה ומכנית. מבלי לבדוק מה שקרה לה בדרכה, ומדוע. כי לא היתה כאן תקלה מיקרית. מה שקרה, מוכרח היה לקרות. ואם לא יהיה לאנשי התנועה הזאת אור מן-הלב הדרוש כדי לנתח את השגיאות, הם יעשו אותן שנית. כפי שאומרת האימרה הידועה: מי שאינו לומד משגיאותיו, נגזר עליו לחזור עליהן שוב ושוב.

תנועתשינוי המקורית נולדה למחרת מילחמת יוסיכפורים, בעיקר בות תנועותהמחאה הספונטניות. התנועות הן הסתפקו בהפלתו של משה דיין. כימעט במיקרה גרר דיין אחריו גם את גולדה מאיר, וקמה ממשלה חדשה, שהגדירה את עצמה כממשלת המשך ושינוי. למרבה הצער, היה הרבה המשך, ומעט מאד שינוי. תנועתשינוי נולדה מתוך ההרגשה הכי ללית שלא די בהחלפת שניים-שלושה מני היגים, שדרוש שינוי עמוק יותר. איזה שינוי?

מתן התשובה על שאלה זו היווה את המיבתה הראשון של התנועה החדשה. היא נכשלה כבר במיבתה זו. כי מה שקרה לה מאז היא היתה אלא פועליוצא של מחדל מקורי זה.

כי להבין את תנועתו של אמנון רובינשטיין, על אורתויה וצלליה, יש לזכור היכן נולדה, ומי בדרך ההגזמה ניתן לומר שהיא נולדה אישם בין סביון והרצלזיה פיתוח.

היתה זאת תנועתם של בני ארץישראל הוותיקה, המסודרת, המשכילה, בעלת הרצון הטוב. מי שרוצה, יכול גם להוסיף: ארץישראל האשכנזית. נהרו אל התנועה פרוספורים צעירים מן האוניברסיטות, אנשיעסקים צעירים, בני-הם של אילייהון ובעלי-נכסים. היתה זאת תנועה של קצינים, לא של טוראים.

לפי האמרה האמריקאית: "וי תר מדי ראשישבטים, פחות מדי אינדיאנים." בנותם של מייסדי שינוי יש לומר שהם לא פעלו מתוך מניעים אנוכיים. שום דבר לא כאב להם. הם לא דאגו ללחם של יום-המחרת. הם לא עמדו לפני התמוטטות

אמנון רובינשטיין ומאיר עמית: יותר מדי ראשישבטים, פחות מדי אינדיאנים

אינו יכול להיות הכיב על הבריות. לכן חיפשה התנועה, במודע או בלאי מודע, פיתרון-פלא קל ונוח. לא ניתוח מכי איב, לא טיפול הכרוך ביסורים, אלא תרופת-פלא. שלושה כדורים ביום במשך שבוע, והחולה מבריא באחריות.

תרופת-הפלא היתה טכניקה אחרת של בחירות. במקום לזרוק לקלפי פתק א', צריי כיס לזרוק פתק ב' — והופ, כל מחלות המדינה נעלמות כלא-היו.

כונתיים ניסתה תנועת ד"ש את התרופה הזאת על עצמה, ומתה ביגללה. הוויכוח על המעלות והמיגרעות של שני סתהבחירות האישית יכול להימשך עד ימות המשיח. יש הסבורים כי היא טובה יותר, יש הסבורים (כמוני) שהיא רעה יותר. אך כך או כך, רק אדם נאייווי מאד, או אדם המתפש באופן גואש פיתרון פלא, יכול להתפתות ולהאמין כי טכניקה של בחירות יכולה לשנות את בעיותהיסוד של מדינה וחברה.

דקה בתנועה עוד תכונה נאייווית אחת, שהיתה נחמדה אך הרתיאסון. "אנחנו נחמדים", אמרו אנשי התנועה. "אנחנו נכניס לזירה הפוליטית אנשים (המשך בעמוד 36)

זהו תפקידם של נביאים, המוכנים להיות אנשי-יריבומדון. תפקידם של חלוי צים, המוכנים להסתכן, לפרוש מן הציבור, להיות בלתי-פופולריים ואף שנואים, ללכת אל ארץ צחיחה של בדידות פוליטית ואי-מכובדות. תפקידם של מהפכנים, המוכנים לשבור כל דבר שאבד עליו הכלל.

אנשי "שינוי" לא היו כאזה. הם היו אנשים טובים מאד. הם היו מוכנים להקריב הרבה כדי לתקן את המדינה האהובה. הם היו מוכנים להקריב את הכל, מיני בד דבר אחד: המכובדות, הפופי ריות, השייכות למימסד.

היה מגוי וגמור עם התנועה שלא לדבר על העניינים הגורליים ביותר של המדינה אלא במושגים מעורפלים, כוללניים וחסרי ריימשמעות, השווים לכל נפש. נדמה שלא רק התנועה בכללותה נמנעה מלהתמודד עם נושאים בלתי-פופולריים כמו נטיגה, גבולות ופלסטינים, אלא שגם חברי התנועה עצמם, אישיאיש בפני עצמו, התחמקו מהתמודדות זו.

"אין מה לעשות בעניינים אלה", אמרו אנשי "שינוי" איש לרעהו. "זה הכל בידי האמריקאים. במילא אין סיכוי לשלום. אין עם מי לדבר. אז בואו ונסתפל בענייני הפנים." היה זה כאילו אמרו חברי הי-

חמש שנים, היא נראית מורה כמו ביומה הראשון.

התנועה טענה: לא ענייני החוץ חשובים, אלא ענייני הפנים. קודם כל, כך נאמר, צריכים לתקן את המערכת הפנימית במדינה. אין טעם לחי שוב על מדיניות-החוץ. צריכים להקדיש את השומת-הלב לענייני-החברה הישראית ולסידרי השילטון במדינה. זה מזור, דווקא מפני שהתנועה היתה כליכולה תוצאת הזעזוע של מילחמת יוסיכפורים. מילחמה היא, לכל הדיעות, עניין "חיצוני". מקורה במעשים ובמחש דלים במישור היחסים בין ישראל והעולם הערבי, שם עומדים על הפרק עניינים כמו גורל השטחים המוחזקים, גבולות הי מדינה, בעיית העם הפלסטיני.

אולם התנועה החדשה החליטה שלא לטפל בכל העניינים האלה. היה לנוי וגמור עיניה שאלהת" ייחס לפעיייה הגדולה ביותר של המדינה, זו שהולידה את מילחמת יוסיכפורים, והעניקה להוליד עוד כמה וכמה מילחמות טופפות. ה"מחדל" לא היה, בעיניה, אלא מחדל בענייניפנים בלבד. ביום-הכיפורים הוכח, לדעתה, כי סדריה-שיטון במדינה לקויים. המימסד לא תיפקד כראוי. ומכאן המסקנה הנחרצת: צריי